

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z protestu wyborczego P. G.
przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 27 listopada 2019 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 23 października 2019 r. do Sądu Najwyższego wpłynął sporządzony przez Pana P. G. protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r. Wnoszący protest powołał się w nim na szereg fałszerstw wyborczych i innych nadużyć rzutujących na wynik wyborów. W uzasadnieniu protestu wskazał, że podnoszone przez niego zarzuty dotyczą przede wszystkim braku legalnego dostępu do PKW, jak i okręgowych komisji wyborczych, co skutkowało niemożnością zarówno legalnego zgłoszenia komitetu wyborczego, jak i zarejestrowania list wyborczych w poszczególnych okręgach.

W wyniku przeprowadzonej kontroli protestu Zastępca Przewodniczącego

Wydziału I Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych stwierdził uchybienie formalne w postaci niepodania przez wnoszącego protest adresu zamieszkania (podany został jedynie adres poczty elektronicznej) i zarządzeniem z dnia 23 października 2019 r. wezwał go do niezwłocznego uzupełnienia tego braku poprzez wskazanie właściwego adresu.

W udzielonej w formie elektronicznej odpowiedzi z 23 października 2019 r. wnoszący protest odmówił podania adresu zamieszkania, zażądał ustanowienia pełnomocnika z urzędu oraz jako jedyny adres wskazał przedstawiony wcześniej adres poczty elektronicznej.

W odpowiedzi na protest zarówno Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej (pismem z 20 listopada 2019 r.), jak i Prokurator Generalny (pismem z dnia 20 listopada 2019 r.), opierając się na podobnej argumentacji, zawnieśli o pozostawienie tego protestu bez dalszego biegu. W ich ocenie przedmiotowy protest nie spełnia wymogów formalnych określonych w art. 241 § 1 k.wyb., gdyż wnoszący protest niewłaściwie sformułował wymagane zarzuty oraz nie wskazał dowodów na poparcie swoich przypuszczeń. Ponadto Prokurator Generalny wskazał, że wnoszący protest nie podał adresu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 ust. 2 Konstytucji RP wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie. Zasady i tryb przeprowadzania wyborów do Sejmu RP oraz warunki ważności tych wyborów zostały określone w Kodeksie wyborczym w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 k.wyb. oraz w odniesieniu do wyborów do Sejmu RP w przepisach szczególnych określonych w art. 241-243 k.wyb. Przepis art. 82 § 1 k.wyb. określa przesłanki wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby, który może być wniesiony wyłącznie z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów, lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania,

ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Należy jednak wskazać, że ustawodawca ograniczył krąg podmiotów, którym przysługuje prawo wniesienia protestu wyborczego w wyborach parlamentarnych. Oprócz wyborców umieszczonych w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania (art. 82 § 2 i 3 k.wyb.) prawo wniesienia protestu przysługuje jedynie przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu (art. 82 § 5 k.wyb.).

W literaturze przedmiotu również wskazuje się jednoznacznie, że tylko podmioty objęte wskazanymi regulacjami kodeksowymi mogą wnieść protest wyborczy (zob. B. Banaszak, Protest wyborczy w wyborach parlamentarnych, Przegląd Sejmowy 2014, nr 1, s. 54-55, także: zob. B. Dauter i inni, w: Kodeks wyborczy. Komentarz, Warszawa 2018, s. 240-241). Zasada ta potwierdzona została także wielokrotnie przez Sąd Najwyższy, który wskazywał, że wyborca nieumieszczony w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania w dniu wyborów jest osobą nieuprawnioną do wniesienia protestu, w związku z czym jego protest wyborczy podlega pozostawieniu bez dalszego biegu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lipca 2010 r., III SW 85/10). Ustalenie zatem adresu zamieszkania wnoszącego protest, nie ma na celu jedynie wskazania miejsca do doręczeń pism uczestników postępowania, ale stanowi wymóg formalny skutecznego złożenia i rozpoznania protestu, gdyż pozwala na ustalenie czy wnoszący protest jest osobą uprawnioną, tj. należy do kręgu osób określonych art. 82 § 2-5 k.wyb.

Zgodnie z art. 242 § 1 k.wyb. rozpoznanie protestu wyborczego następuje w postępowaniu nieprocesowym. Odesłanie takie oznacza, że przy rozpoznaniu protestu znajdują zastosowanie przepisy księgi drugiej, części pierwszej „Postępowanie nieprocesowe” ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1460 ze zm. – dalej: k.p.c.) oraz stosowane odpowiednio pozostałe przepisy tego Kodeksu (art. 13 § 2 k.p.c.). Treść tych przepisów nakazuje przyjąć, że każdy protest powinien zawierać, poza wskazaniem imienia i nazwiska strony, również wskazanie co najmniej adresu strony (art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c.). Wnoszący protest

jest z mocy prawa uczestnikiem postępowania (art. 242 § 3 k.wyb.), a odpowiednie przepisy k.p.c. pozwalają na prowadzenie korespondencji elektronicznej wyłącznie w przypadkach prawem przewidzianych, które nie zaistniały w przedmiotowym postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 241 § 3 k.wyb. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.